Prima instanţă: Judecătoria Chişinău, sediul Central (jud. Nicolae Șova)
Dosarul nr. 2ai-213/24
(2-22076498-02-2ai-17062024)

D E C I Z I E

12 mai 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Diana Corlăteanu și Lucia Bagrin

examinând cererea de apel declarată de apelantul Serviciul Fiscal de Stat, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 15 februarie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului Societatea cu Răspundere Limitată ”Novihome”.

c o n s t a t ă:

Pretențiile din acțiune:

1. La 12 ianuarie 2023, reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat, Petru Griciuc a depus cerere de chemare în judecată privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a debitorului S.R.L. ”Novihome” în persoana administratorului Popa Natalia, cu încasarea din contul acesteia a sumei de 114 594,17 lei în contul masei debitoare a S.R.L. ”Novihome”.
2. Susține că, în cadrul ședinței de validare a creanțelor din 18 noiembrie 2022, Serviciul Fiscal de Stat a fost recunoscut în calitate de creditor chirografar al debitorului, cu o creanță validată în suma totală de 114 594,17 lei, dintre care creanțe chirografare de rangul III (plăți de bază) – 32 345,17 lei, și creanțe chirografare de rangul VI (majorări de întârziere și amenzi) – 82 249,00 lei.
3. Astfel, obligațiile fiscale s-au format în baza dărilor de seamă fiscale prezentate de contribuabil pentru perioadele fiscale 2019–2020, precum și în temeiul deciziilor asupra cazurilor de încălcare a legislației fiscale nr. 118/1382 din 29 octombrie 2020, nr. 127/1435 din 6 noiembrie 2020, nr. 671/1321 din 20 aprilie 2021 și nr. 778/4051 din 17 octombrie 2022, obligații care nu au fost onorate de debitor.

4. Potrivit informațiilor din Sistemul informațional automatizat al Serviciului Fiscal de Stat, administratorul S.R.L. „Novihome”, începând cu 21 noiembrie 2018 și până în prezent, este Popa Natalia. În aceste circumstanțe, reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat consideră că pârâtei îi sunt imputabile temeiurile de tragere la răspundere subsidiară prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității.
5. În susținerea poziției sale, arată că, la 25 aprilie 2019, debitorul a prezentat darea de seamă privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, precum și darea de seamă pe taxele locale, fiind calculate obligații fiscale în sumă de 3 711,60 lei, care nu au fost achitate integral la bugetul public național.
6. Afirmă că, odată cu apariția incapacității de plată, administratorul Popa Natalia avea obligația legală de a depune, până la 24 iunie 2019, cererea introductivă de intentare a procesului de insolvabilitate, urmând să răspundă pentru toate obligațiile apărute după expirarea termenului de 30 de zile prevăzut de lege.
7. Acesta menționează că membrul organului de conducere, în calitate de administrator statutar al S.R.L. „Novihome”, a încălcat prevederile art. 14 din Legea insolvabilității, neexercitând diligența necesară în vederea depunerii cererii introductive, aceasta fiind depusă abia la 31 mai 2022 de către creditorul S.R.L. „Numina”.
8. Mai invocă că, Popa Natalia a omis neîntemeiat termenul prevăzut de lege pentru depunerea cererii introductive de intentare a procesului de insolvabilitate, faptă ilicită ce se încadrează în dispoziția art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității. Acesta subliniază că administratorul statutar nu putea să nu prevadă caracterul prejudiciabil al inacțiunilor sale și că nu a întreprins nicio măsură legală pentru remedierea situației, permițând astfel apariția restanțelor față de creditori.
9. Subliniază că, restanțele întreprinderii, inclusiv cele față de Serviciul Fiscal de Stat, au apărut în perioada în care administratorul statutar Popa Natalia exercita dreptul de a gestiona întreprinderea, iar acțiunile și inacțiunile acesteia au contribuit la apariția stării de insolvabilitate a societății. Organele de conducere ale S.R.L. „Novihome” sunt astfel responsabile de managementul defectuos practicat la întreprindere, de depășirea limitelor economice admisibile și de acumularea unui pasiv semnificativ în detrimentul creditorilor.
10. Acțiunea ilicită a administratorului constă, potrivit reclamantului, în gestionarea defectuoasă a companiei, manifestată prin neexecutarea obligațiilor față de terți, contrar art. 775 Cod civil, care stabilește obligația executării cu bună-credință.
11. Reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat reiterează aplicabilitatea prevederilor art. 27 alin. (3) și (4) și art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității, care au

generat un prejudiciu considerabil creditorilor validați în proces. Acesta invocă și un alt temei de atragere la răspundere subsidiară, prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, constând în ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii.

12. Prin decizia asupra cazului de încălcare a legislației nr. 118/1382 din 29 octombrie 2020, s-a decis: a încasa la buget sumele impozitelor și taxelor calculate în rezultatul controlului după cum urmează: taxa pentru valoare adăugată în sumă de 12 162 lei, a încasa majorarea de întârziere conform prevederilor art. 228 alin. (2) din Codul fiscal pentru neachitarea în termen la buget a taxei pe valoare adăugată în sumă de 2 054 lei.
13. La fel, s-a decis de a aplica amenzi pentru încălcările legislației fiscale pentru lipsa totală a contabilității, ceea ce a condiționat imposibilitatea efectuării controlului fiscal privind corectitudinea calculării impozitelor și taxelor, în sumă de 40 000 lei, conform prevederilor art. 257, alin. (5) din Codul fiscal; împiedicarea controlului fiscal, prin neprezentare de explicații, date, informații și documente necesare Serviciului Fiscal de Stat, în sumă de 4 000 lei, conform prevederilor art. 253, alin. (1) din Codul fiscal.
14. Totodată prin decizia menționată supra s-a decis diminuarea taxei pe valoare adăugată pentru perioadele fiscale L/05/2019, L/06 2019 și L/08/l 029, în sumă de 2 432 lei, nerespectarea modului de întocmire și de prezentare a declarațiilor TVA pentru perioadele fiscale L/05/2019, L/06 2019 și L/08/2019, în sumă de 1 500 lei.
15. Prin decizia asupra cazului de încălcare a legislației nr. 127/1435 din 06 noiembrie 2020, s-a decis de a aplica amendă pentru încălcarea legislației fiscale pentru încălcarea regulilor de utilizare a mașinii de casă și control prin efectuarea încasărilor bănești în numerar în lipsa mașinii de casă și de control în cazul în care actele normative prevăd folosirea ei, în sumă de 10 000 lei.
16. La 15 iulie 2019, debitorul S.R.L. „Novihome” a încasat mijloace bănești pentru servicii de confecționare a mobilei în lipsa ECC în mărime de 57 708 lei, conform contractului de prestare a serviciilor nr. 15-07/19 din 15 iulie 2020.
17. Prin decizia asupra cazului de încălcare a legislației nr. 671/1321 din 20 aprilie 2021, s-a decis de a aplica amendă pentru încălcarea legislației fiscale pentru neprezentarea informației despre sistarea temporară a activității subdiviziunii, în sumă de 4 000 lei, iar prin decizia asupra cazului de încălcare a legislației nr. 778/4051 din 17 octombrie 2022, s-a decis de a încasa la buget sumele impozitelor și taxelor calculate în rezultatul controlului după cum urmează.
18. Taxa pentru valoare adăugată diminuată în sumă de 6 328 lei; taxa pentru amenajarea teritoriului diminuată în sumă de 383 lei. La fel, s-a decis de a încasa majorarea de întârziere pentru neachitarea în termen la buget a taxei pe

valoare adăugată în sumă de 1 772 lei; neachitarea în termen la buget a taxei pentru amenajarea teritoriului în sumă de 47 lei.

19. Prin urmare, acțiunile ilegale ale conducătorului S.R.L. „Novihome”, au cauzat un prejudiciu suplimentar Bugetului Public Național în sumă de 84 678 lei din care plăți de bază în mărime de 18 873 lei; penalități în mărime de 3 873 lei și amenzi-61 932 lei.
20. Consideră reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat că nerespectarea acestor norme imperative ale legislației se confirmă caracterul ilicit ai acțiunilor membrilor organelor de conducere al S.R.L. ”Novihome”, în persoana administratorului Popa Natalia, fapt ce generează temei de atragere la răspundere subsidiară.
21. Potrivit informațiilor acumulate la materialele cauzei, declară că debitorul nu are debitori, nu dispune de bunuri care ar putea fi valorificate în vederea stingerii creanțelor validate, precum și nu deține alte mijloace bănești ce ar putea fi îndreptate în vederea stingerii creanțelor creditorilor.
22. Astfel, consideră că unica modalitate de stingere a creanțelor Serviciului Fiscal de Stat este atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, prin prisma art. 247 și 248 din Legea insolvabilității.
23. La 18 aprilie 2023, reprezentantul Popa Nataliei, avocatul Dragoș Chetraru, a depus referință la cererea de chemare în judecată înaintată de Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere al debitorului S.R.L. „Novihome”, în persoana administratorului statutar Popa Natalia, cu solicitarea încasării sumei de 114 594,17 lei în folosul masei debitoare a S.R.L. „Novihome”.
24. Astfel, a reținut că, nu este de acord cu cererea formulată de către Serviciul Fiscal de Stat, considerând-o neîntemeiată, bazată pe o apreciere părtinitoare a circumstanțelor cauzei și necoroborată cu temeiurile legale pentru atragerea la răspundere subsidiară.
25. Cu privire la temeiul invocat în baza art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, susține că Serviciul Fiscal de Stat invocă în mod eronat încălcarea legislației fiscale la ținerea contabilității și neprezentarea actelor contabile.
26. În acest sens, arată că decizia nr. 778/4051 din 17 octombrie 2022 a fost emisă deja în cursul procesului de insolvabilitate, perioadă în care administratorul statutar nu mai avea atribuții de gestiune asupra întreprinderii, iar la controlul fiscal a participat administratorul insolvabilității. În aceste condiții, doar administratorul insolvabilității era competent să prezinte actele contabile solicitate de organul fiscal. Popa Natalia nu a fost citată și nu a participat la controlul fiscal, iar întreaga contabilitate a fost transmisă administratorului

insolvabilității. Prin urmare, orice imputare privind neprezentarea contabilității este nefondată.

27. În ceea ce privește decizia nr. 118/1382 din 29 octombrie 2020, subliniază că aceasta nu stabilește sancțiuni. Referitor la decizia nr. 127/1435 din 6 noiembrie 2020, aceasta a fost emisă fără participarea administratorului statutar și a fost comunicată abia ulterior, iar conținutul deciziei și al actului de control se contrazic: se menționează încasarea unei sume în numerar la 15 iulie 2019, în lipsa ECC, însă contractul de prestări servicii a fost încheiat abia la 15 iulie 2020. Decizia nr. 671/1321 din 20 aprilie 2021 a fost, de asemenea, emisă fără participarea Popa Nataliei.
28. Mai invocă faptul că, la 29 august 2019, Popa Natalia a născut, iar în perioada 19 iunie 2019 - 25 octombrie 2019 s-a aflat în concediu de maternitate, iar între 26 octombrie 2019 - 26 octombrie 2022 s-a aflat în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului. Prin urmare, în această perioadă, ultima nu putea exercita fizic funcțiile de administrator statutar, nu putea participa la controale fiscale și nu putea comite încălcările imputate. Totodată, S.R.L. „Novihome” beneficia de servicii de contabilitate profesioniste, iar contabilul era înregistrat la Serviciul Fiscal de Stat. Motivele pentru care organul fiscal nu a citat contabilul în cadrul controalelor nu au fost explicate.
29. Evidențiază că, în decurs de șase luni, întreprinderea a fost supusă consecutiv la trei controale fiscale. Potrivit art. 214 alin. (8) din Codul fiscal, contabilul contractat avea obligația de a participa la control, de a reprezenta interesele debitorului și de a contesta eventualele decizii eronate ale Serviciului Fiscal de Stat.
30. În ceea ce privește controlul efectuat în cadrul procesului de insolvabilitate, avocatul arată că acesta a fost realizat prin metoda verificării totale a contabilității debitorului. Debitorul nu a ascuns și nu a alterat actele contabile, ci le-a prezentat administratorului insolvabilității și organului fiscal. Rezultatele controlului sunt neclare pentru debitor, care nu le recunoaște. Acesta susține că a ținut contabilitatea în mod corect, potrivit Codului fiscal și standardelor de contabilitate. Divergențele dintre poziția debitorului și cea a organului fiscal privind calcularea obligațiilor la buget și aplicarea deducerilor sunt determinate de lipsa unor norme legale clare, standardele internaționale de contabilitate neavând statut de acte normative, fiind aplicate selectiv de organul fiscal și ignorate în procedura de contestare.
31. Cu privire la temeiul prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității, declară că acesta este, de asemenea, neîntemeiat. Serviciul Fiscal de Stat invocă nejustificat data de 24 iunie 2019 drept moment al survenirii incapacității de plată, la două luni după depunerea unei dări de seamă în care era indicată o obligație fiscală de 3 711,60 lei. Această dată reprezintă

doar data prezentării dării de seamă și nu dovedește incapacitatea de plată. S.R.L. „Novihome” a fost solvabil și și-a continuat activitatea economică. Debitorul se afla într-un litigiu cu S.R.L. „Numina”, finalizat la 15 martie 2021, iar rezultatul acestui litigiu era determinant pentru evaluarea stării de solvabilitate. Suma de 3 711,60 lei nu reprezenta un temei suficient pentru intentarea procedurii de insolvabilitate.

32. Subliniază că, potrivit art. 14 alin. (4) din Legea insolvabilității, în perioada invocată de reclamant (24 iunie 2019 – 1 august 2022), nu au apărut creanțe suplimentare din activitatea economică a întreprinderii.
33. Acesta consideră că răspunderea patrimonială a Popa Nataliei nu poate fi angajată în lipsa unui raport de cauzalitate între presupusa faptă ilicită și prejudiciul invocat, constând în imposibilitatea de a acoperi creanțele creditorilor. Toate acțiunile prevăzute de art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității trebuie să fi avut loc anterior intentării procesului de insolvabilitate, însă decizia din 17 octombrie 2022 este ulterioară acestei date.
34. Pentru a atrage răspunderea subsidiară, trebuie întrunite cumulativ condițiile: existența unui prejudiciu, existența unei fapte ilicite, existența legăturii de cauzalitate și existența vinovăției. Reprezentantul pârâtei arată că legislația prevede că răspunderea subsidiară poate fi aplicată doar dacă starea de insolvabilitate a fost generată prin una dintre acțiunile enumerate în art. 248 alin. (1).
35. Susține că starea de insolvabilitate a debitorului a fost determinată de factori obiectivi: lipsa uniformității normelor de contabilitate, acțiunile creditorului S.R.L. „Numina” care ar fi blocat activitatea debitorului, criza economică și complexitatea relațiilor comerciale, fără ca faptele imputate Popa Nataliei sau contabilului să fie relevante.
36. În susținerea poziției sale, invocă art. 1 din Protocolul adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care protejează dreptul de proprietate, subliniind că nimeni nu poate fi lipsit de bunurile sale decât în condițiile expres prevăzute de lege și pentru o cauză de utilitate publică.
37. Astfel, avocatul Dragoș Chetraru solicită respingerea cererii privind atragerea la răspundere subsidiară a administratorului statutar al S.R.L. „Novihome”, Popa Natalia.

Aprecierea primei instanțe:

38. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 15 februarie 2024, sa respins cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului Societatea cu Răspundere Limitată ”Novihome”.

Solicitarea din cererea de apel:

39. La 16 februarie 2024, reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat, Petru Griciuc a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 15 februarie 2024, iar la 20 iunie 2024 a fost înregistrată cererea de apel motivată, prin care s-a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.
40. În motivarea cererii de apel, reiterând și oglindind circumstanțele de fapt și normele de drept expuse în cererea de chemare în judecată, a mai indicat că, concluzia instanței de fond potrivit căreia Serviciul Fiscal de Stat nu ar fi probat data survenirii incapacității de plată este eronată. În cererea introductivă s-a indicat expres că insolvabilitatea a survenit la 24 iunie 2019, conform art. 2 din Legea insolvabilității, deoarece debitorul nu și-a onorat obligațiile pecuniare scadente timp de mai mult de 60 de zile. În temeiul art. 14 alin. (3) din aceeași lege, administratorul avea obligația de a depune cerere introductivă în termen de 30 de zile, obligație pe care nu și-a îndeplinit-o, generând prejudicii creditorilor prin întârzierea declanșării procedurii.
41. Totodată, atragerea la răspundere subsidiară este justificată și prin încălcările prevăzute la art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității - ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii și contribuirea la dispariția documentelor contabile.
42. În temeiul deciziilor executorii ale Serviciului Fiscal de Stat au fost constatate lipsa totală a contabilității, împiedicarea controlului fiscal, nerespectarea modului de întocmire a declarațiilor TVA, diminuări nejustificate de TVA, efectuarea încasărilor în numerar fără ECC și alte încălcări, toate acestea fiind sancționate cu amenzi, majorări de întârziere și obligații fiscale suplimentare. Aceste acte, emise în temeiul art. 11 lit. j) din Codul de executare, confirmă caracterul ilicit al conduitei administratorului.
43. Prin urmare, faptele descrise au generat un prejudiciu suplimentar Bugetului Public Național în sumă de 84 678 lei (18 873 lei plăți de bază, 3 873 lei penalități și 61 932 lei amenzi), iar prejudiciul total cauzat Serviciului Fiscal de Stat constituie 114 594,17 lei.
44. Mai indică că, instanța de fond nu a analizat corect legătura de cauzalitate dintre inacțiunile administratorului și starea de insolvabilitate, neținând cont că aceste fapte au contribuit direct la imposibilitatea recuperării creanțelor. Răspunderea subsidiară, ca formă a răspunderii civile delictuale, presupune existența prejudiciului, a unei fapte ilicite, a raportului de cauzalitate și a vinovăției, toate condițiile fiind întrunite în cauză. Prevederile Legii insolvabilității permit angajarea răspunderii chiar și în prezența unui singur temei prevăzut la art. 248 alin. (1), iar în speță sunt incidente mai multe.

Termenul de declarare a apelului:

45. În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
46. În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost pronunțat la 15 februarie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 16 februarie 2024, Colegiul civil constată că apelul a fost declarat în termenul legal.

Aprecierea instanței de apel:

47. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar și în raport cu prevederile legislației în vigoare, Colegiul civil consideră că apelul declarat este neîntemeiat și urmează a fi respins, din următoarele motive.
48. În conformitate cu art. 1 alin. (4) Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă şi cu cele ale prezentei legi.
49. Potrivit art. 8 alin. (6) Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, cererile de apel se examinează în procedură scrisă, în termen de până la 60 de zile de la data intentării procedurii de apel, în condițiile examinării cauzei în primă instanță. Instanța de apel poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar.
50. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărîrea primei instanțe.
51. Potrivit dispozițiilor art. 118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
52. Articolul 130 alin.(1) Codul de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
53. În temeiul art. 240 alin.(1) Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.
54. În conformitate cu art. 373 alin. alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește

constatarea circumstanţelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

55. Astfel, instanța de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe, constată că aceasta urmează a fi menținută, ori, concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanțele cauzei şi normele de drept material au fost aplicate corect.
56. Din materialele cauzei se atestă că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, (sediul Centru) din 1 august 2022 s-a admis cererea introductivă depusă de reprezentantul creditorului Firma de Producție și Comerț ”Numina” S.R.L., s-a constatat insolvabilitatea şi s-a dispus inițierea procedurii simplificate a falimentului cu dizolvarea S.R.L. ”Novihome”, în calitate de lichidator a fost desemnat administratorul autorizat Stoian Igor.
57. La 12 ianuarie 2023, reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat a depus cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului S.R.L. ”Novihome” în persoana administratorului Popa Natalia cu încasarea din contul acesteia a sumei de 114 594,17 lei în contul masei debitoare.
58. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 15 februarie 2024, sa respins cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului Societatea cu Răspundere Limitată ”Novihome”.
59. Potrivit prevederilor art. 247 alin. (1) Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii şi membrii comisiilor de lichidare, contabilii.
60. Alineatul (2) al aceluiași articol indică că, prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.
61. Potrivit art. 248 alin. (1) Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, la cererea administratorului insolvabilității/lichidatorului, a comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere şi/sau de supraveghere, precum şi de orice

altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; majorarea fictivă a pasivelor debitorului şi/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire; dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14; comiterea cu intenție a altor fapte care au cauzat insolvabilitatea debitorului.

62. Termenul de prescripție pentru acțiunea prevăzută la alin.(1) este de 3 ani. Termenul începe să curgă de la data în care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat insolvabilitatea, dar nu mai târziu de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvabilitate.
63. În toate cazurile, asupra acțiunii prevăzute la alin.(1), instanța de insolvabilitate se pronunță prin hotărâre, care poate fi contestată cu apel de persoanele vizate în ea.
64. Din această prevedere legală rezultă că tragerea la răspundere subsidiară a organelor de conducere ale debitorului nu operează în mod automat, ci urmează ca administratorul insolvabilității/lichidatorului să probeze, conform art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, iar instanța să constate acțiunile/ inacțiunile Popa Nataliei care ar fi dus la apariția stării de insolvabilitate a debitorului, precum şi imputabilitatea acestor acțiuni anume ei.
65. Or, răspunderea subsidiară reprezintă o formă a răspunderii juridice clasice, iar atragerea persoanei culpabile la măsurile coercitive ale statului prin intermediul instanțelor de judecată presupune stabilirea prin probe pertinente şi concludente a următoarelor elemente esențiale: fapta ilicită, vinovăția, legătura cauzală dintre faptă şi urmările provocate.
66. La fel, caracterul special al răspunderii juridice reglementate de art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, rezidă în obligarea persoanelor cărora le este imputabilă apariția și cauzarea stării de insolvabilitate a debitorului la suportarea datoriilor ultimului. Norma legală citată specifică în mod exhaustiv categoria faptelor considerate ilicite și prejudiciul cauzat - provocarea sau contribuirea la insolvabilitatea debitorului (incapacitatea de plată sau supra îndatorarea) precum și legătura de cauzalitate între fapta săvârșită cu vinovăție și prejudiciul cauzat.

67. În cazul în care cererea privind antrenarea răspunderii subsidiare este introdusă de administratorul insolvabilității sau lichidator, cât şi în cazul în care cererea este introdusă la inițiativa comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, aceasta este fundamentată, de regulă, pe datele şi informațiile furnizate prin raportul administratorului insolvabilității, prevăzut la art. 114 din Legea insolvabilității, cu indicarea faptelor ilicite pentru care ar putea fi angajată răspunderea personală patrimonială a persoanelor menționate la art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității.
68. În temeiul art.15 alin. (1) Legea insolvabilității, în cazul insolvabilității debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvabilitate intenționată), aceştia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sunt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.
69. Din materialele dosarului rezultă că debitorul S.R.L. „Novihome" a fost supus procedurii de insolvabilitate prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, (sediul Centru) din 1 august 2022, intentată în baza cererii înaintate de S.R.L. „Numina".
70. Totodată, din înscrisurile prezentate rezultă că, în perioada anterioară intentării procedurii, debitorul a desfășurat activitate economică, a prezentat dări de seamă fiscale și a colaborat cu organele de control în limitele posibilităților, nefiind constatate acțiuni vădit frauduloase sau de sustragere de la executarea obligațiilor.
71. În privința administratorului statutar Popa Natalia, probele administrate nu demonstrează existența unei conduite ilicite care să fi cauzat sau agravat starea de insolvabilitate a debitorului.
72. Din documentele medicale depuse la dosar reiese că, în perioada 19 iunie 2019 – 25 octombrie 2019, aceasta s-a aflat în concediu de maternitate, iar ulterior, între 26 octombrie 2019 – 26 octombrie 2022, în concediu pentru îngrijirea copilului. Pe durata acestei perioade administratorul nu exercita efectiv atribuțiile de administrare, atribuțiile de gestionare curentă revenind contabilului și personalului angajat, respectiv administratorului insolvabilității după intentarea procedurii.
73. Prin urmare, nu poate fi reținută vinovăția acesteia în legătură cu pretinsa neprezentare a actelor contabile, cu modul de întocmire a dărilor de seamă sau cu participarea la controalele fiscale.
74. Analizând probatoriul prezentat, raportat la prevederile legale, citate supra, Completul judiciar consideră că prima instanță corect şi justificat a concluzionat asupra netemeiniciei cererii de atragere la răspundere subsidiară înaintată de

Serviciul Fiscal de Stat, or în vederea angajării răspunderii subsidiare al membrului organelor de conducere al debitorului insolvabil, urmează a fi identificată şi stabilită vinovăția ultimului manifestată prin cauzarea stării de insolvabilitate, întrucât prevederile art. 248 alin. (1) Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 prevăd expres temeiurile angajării acestei forme de răspundere, iar la caz, careva din condițiile date nu a fost identificată, nefiind administrate probe în acest sens.

75. Astfel, cu referire la temeiul identificat de Serviciul Fiscal de Stat prevăzut la art.248 alin. (1), lit. e) Legea insolvabilității - ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire, Completul specializat va reține următoarele.
76. În ceea ce privește deciziile fiscale invocate nr. 118/1382 din 29 octombrie 2020, nr. 127/1435 din 6 noiembrie 2020, nr. 671/1321 din 20 aprilie 2021 și nr. 778/4051 din 17 octombrie 2022, instanța constată că acestea au fost emise în lipsa participării administratorului statutar, fiind fie ulterioare perioadei exercitării atributelor de administrare, fie adoptate în cadrul procedurii de insolvabilitate, când contabilitatea și documentele debitorului se aflau în posesia administratorului insolvabilității, nu în posesia administratorului statutar Popa Natalia.
77. Astfel, organul fiscal nu a demonstrat prin probe concludente că administratorul statutar a tăinuit sau distrus documente contabile ori că a refuzat să colaboreze cu organul de control.
78. În acest sens, reclamantul nu a argumentat şi nici nu a menționat cum anume pârâta a comis acest delict, iar la dosar lipsesc în acest sens careva probe pertinente şi admisibile, din care ar rezulta comiterea de către pârât a faptelor prevăzute de art. 248 alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilității, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă.
79. În acest sens, Colegiul civil evidențiază că, nu au fost prezentate probe pertinente şi admisibile, care să dovedească faptul că starea de insolvabilitate a fost cauzată anume prin aceste fapte. Astfel, nu a fost dovedită existența legăturii cauzale directe între faptele ilicite imputate şi insolvabilitatea S.R.L. „Novihome”.
80. Prin urmare, nu poate fi atrasă Popa Natalia la răspunderea subsidiară, în condițiile în care nu au fost prezentate careva probe, care să certifice faptul că debitorul şi/sau pârâta au comis faptele imputate, la caz, nefiind identificat nici faptul că aceasta ar fi fost atrasă la răspundere contravențională în baza art. 295 Cod contravențional pentru încălcarea regulilor de organizare şi de tinere a contabilității, de întocmire şi prezentare a rapoartelor financiare sau la

răspundere pentru încălcare fiscală în baza art. 257 Cod fiscal pentru încălcarea regulilor de tinere a contabilității şi a evidenței în scopuri fiscale.

81. În aceste condiții corect a statuat prima instanță, că în condițiile în care pârâtului îi este imputată fapta prevăzută de art. 248 alin. (1) lit. e) Legea insolvabilități, reclamantul urmează să probeze în cadrul examinării acestei cauze nu doar această faptă prin raportare la prevederile art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilități, ci şi legătura cauzală dintre această faptă şi suma pretinsă a fi încasată de la pârât, ceea ce nu s-a realizat pe parcursul examinării cauzei, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă.
82. Astfel, nu a fost demonstrată prin prisma acestei norme existența componenței delictului civil şi prejudiciul cauzat întreprinderii/masei debitoare ca consecința directă a abaterilor săvârşite de către administratorul - Popa Natalia, iar pe cale de consecință, cu referire la temeiul prevăzut de art. 248. alin. (1) lit. e) Legea insolvabilități, instanța de judecată a stabilit cert că, la caz, nu sunt întrunite condițiile răspunderii civile delictuale faţă de pârât.
83. Cu referire la temeiul atragerii la răspundere subsidiară invocat de Serviciul Fiscal de Stat prevăzut la art. 248. alin. (1) lit. h) Legea insolvabilități, Completul judiciar reține următoarele.
84. Conform art. 14 alin. (3) Legea insolvabilități, debitorul este obligat să depună cerere introductivă indiferent de valoarea creanțelor ajunse la scadență. Cererea introductivă se depune imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile de la data survenirii temeiurilor indicate la alin.(2) din prezentul articol şi la art.10 alin.(2).
85. Iar dispozițiile alin. (4) al aceluiași articol relevă că, dacă debitorul nu depune cerere introductivă în cazurile şi în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociații cu răspundere nelimitată şi lichidatorii debitorului răspund subsidiar în fața creditorilor pentru obligațiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin.(3). Aceste persoane sînt trase la răspundere contravențională în conformitate cu legea.
86. Astfel, inacțiunea prevăzută de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilități, adică nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14, spre deosebire de celelalte temeiuri, prevăzute în art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, are specificul său şi anume: inacțiunile prevăzute la acest articol nu duc la apariția stării de insolvabilitate, or, anume apariția acestei stări de insolvabilitate îl obligă pe administratorul societății comerciale să depună cerere introductivă; nedepunerea cererii introductive, duce la încasarea doar a obligațiilor, apărute după expirarea termenului prevăzut la art. 14 alin. (3) din Legea insolvabilității, neavând relevanță suma creanțelor validate în cadrul procesului de insolvabilitate.

87. Corespunzător, pentru atragerea la răspundere subsidiară prin prisma acestui articol, urma a fi stabilită data survenirii stării de insolvabilitate, termenul limită de depunere a cererii introductive, obligațiile, apărute după expirarea acestui termen.
88. Din sensul normelor de drept, citate mai sus, se atestă că, pentru identificarea neexecutării obligației administratorului unei societăți comerciale de a depune cerere introductivă, urmează inițial de a fi determinat concret momentul survenirii temeiurilor de insolvabilitate în raport cu activitatea debitorului.
89. Apelantul, Serviciul Fiscal de Stat, susține că administratorul S.R.L. „Novihome" avea obligația de a depune cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate în termen de 30 de zile de la data de 24 iunie 2019, dată pe care apelantul o consideră ca fiind momentul survenirii incapacității de plată a întreprinderii.
90. La caz, se constată că, acest argument este neîntemeiat or, deși apelantul a indicat că, din 24 iunie 2019 administratorul S.R.L. „Novihome" urma să depună cererea introductivă, acest fapt nu reprezintă şi faptul că întreprinderea S.R.L. „Novihome", în acea perioadă, a fost în incapacitate de plată, alte argumente pertinente în susținerea cererii de chemare în judecată în temeiul art. 248 alin. (1) lit. h) al Legii insolvabilității apelantul nu a indicat.
91. Cu toate acestea, apelantul la înaintarea acțiunii nu a prezentat probe pertinente şi admisibile, care să dovedească faptul că este cunoscut momentul survenirii incapacității de plată a debitorului şi că, ulterior expirării termenului de înaintare obligatorie a cererii introductive, creanțele față de reclamant s-au majorat.
92. Astfel, survenirea temeiului general de intentarea a procesului de insolvabilitate poate fi determinat doar în coraport cu starea financiară generală a societății comerciale, existența sau lipsa bunurilor mobile şi imobile, a rulajelor financiare pe conturile bancare deținute, precum şi alte date care descriau tabloul patrimonial al debitorului la data indicată.
93. Prin urmare, instanța de insolvabilitate corect a stabilit că în speță, nu a fost dovedită existența legăturii cauzale directe între faptul nedepunerii cererii introductive şi insolvabilitatea S.R.L. „Novihome" și solicitarea apelantului nu întrunește temeiurile de atragere la răspundere subsidiară a pârâtului prevăzut la art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.
94. Prin urmare, reieșind din faptul că nu a fost demonstrat când anume a început incapacitatea de plată a S.R.L. „Novihome" , nu poate fi determinat nici momentul apariției obligației debitorului de a înainta cerere introductivă.
95. În acest context, corect statuează prima instanță că, la materialele dosarului nu au fost anexate careva de probe, din care ar rezulta cert data la care a survenit starea de insolvabilitate a S.R.L. „Novihome", or, faptele invocate de apelantul-

reclamant sunt neconfirmate prin careva mijloace de probă, întrucât doar faptele cert stabilite în procesul examinării cauzei, confirmate prin probe admisibile şi pertinente justifică atragerea la răspunderea subsidiară al fostului administrator.

96. Mai mult ca atât, nu s-a probat sub nici o formă legătura cauzală dintre suma pretinsă de reclamant a fi încasată în mărime de 114 594,17 lei şi inacțiunea administratorului S.R.L. „Novihome" de nedepunere a cererii introductive în termenul prevăzut de art. 14 alin. (3) Legea insolvabilității, finind cont de specificul acestui temei de atragere la răspundere subsidiară la care s-a făcut referire supra.
97. Colegiul relevă că, deşi formal ar exista un prejudiciu al creditorilor, fapta ilicită urmează a fi examinată sub prisma întrunirii tuturor elementelor sale, iar legea sancționează faptele ilicite concrete ale foștilor membri de conducere al debitorului insolvabil, care sunt prevăzute într-un mod restrictiv.
98. Colegiul reiterează că, pentru a fi angajată răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții, şi anume: existența prejudiciului, comiterea unei fapte ilicite dintre cele enumerate de lege, existența legăturii de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu şi vinovăția persoanei a cărei răspundere se cere.
99. La caz, în viziunea Colegiului specializat, Serviciul Fiscal de Stat, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu a demonstrat circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
100. Or, simpla existență a creanței nu impune instanța de judecată la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, în lipsa culpei acestora şi a legăturii cauzale dintre acțiunile/inacțiunile acestora şi survenirea stării de insolvabilitate.
101. Astfel, pentru a stabili vina şi a atrage la răspundere subsidiară organele de conducere şi/sau de supraveghere a debitorului, urmează să fie întrunite anumite condiții şi anume: să existe un prejudiciu, să existe o faptă ilicită, să existe un raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, precum şi fapta să fie săvârșită cu vinovăție.
102. Corespunzător, răspunderea nu devine automat operantă în toate cazurile în care pasivul social nu poate fi acoperit, ci numai atunci când se demonstrează că prin acțiunea culpabilă şi intenționată, subiecții vizați au cauzat starea de insolvabilitate sau prin săvârșirea unei fapte expres şi limitativ enumerate la articolul 248 din Legea insolvabilității, iar consecințele acestora s-au materializat prin crearea, menținerea sau aprofundarea stării de insolvabilitate, fiind necesar de a proba întrunirea cumulativă a condițiilor de tragere la răspundere juridico-civilă.

103. Potrivit dispozițiilor art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prin urmare, răspunderea patrimonială reprezintă o formă a răspunderii civile delictuale, care se angajează faţă de delincvenți, în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter patrimonial. În sensul dispozițiilor menționate, se subînțelege că, pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale, iar temeiul răspunderii delictuale îl constituie componența delictului civil, care la rândul său include: prejudiciu, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită şi un prejudiciu şi vinovăția. Acestea reprezintă condițiile generale de antrenare a răspunderii delictuale, iar lipsa uneia exclude atragerea la răspundere a persoanei. De notat că, în contextul condițiilor generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale, instanța argumentează că nu poate exista răspunderea delictuală dacă nu există culpa şi legătura cauzală dintre acțiunile persoanei implicate şi survenirea unui prejudiciu.
104. În aceste condiții, instanța corect a statuat că, instituția răspunderii subsidiare nu este aplicabilă prezenta cauză, deoarece careva culpă în acțiunile Popa Nataliei, pentru cauzarea stării de insolvabilitate a întreprinderii nu s-a depistat, nefiind administrate careva probe pertinente şi concludente, ce ar dovedi că apariția stării de insolvabilitate a debitorului este imputabilă anume Popa Nataliei.
105. Respectiv, în speța dedusă judecății nu sunt întrunite condițiile tragerii la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil în baza temeiurilor analizate. Prin urmare, instanța de insolvabilitate just a conchis asupra netemeiniciei cererii de atragere la răspundere subsidiară şi a respins acțiunea.
106. Astfel, instanța de fond a supus aprecierii toate argumentele invocate de către apelant în cererea de atragere la răspundere subsidiară, identificând care sunt condițiile atragerii la răspundere subsidiară, şi stabilind că în speță, cererea de atragere la răspundere subsidiară nu reține circumstanțele şi/sau împrejurări de facto cărora li s-a datorat survenirea stării de insolvabilitate a întreprinderii debitoare.
107. În circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră că prima instanță justificat şi argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil speței, corect a ajuns la de respinge acțiunea depusă de Serviciul Fiscal de Stat, iar toate argumentele apelantului invocate în apelul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau

aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea hotărârii contestate şi urmează a fi respinse.

108. Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că nu au fost constatate careva temeiuri de fapt şi de drept, doveditoare a ilegalității hotărârii contestate şi care ar duce la casarea acesteia, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge apelul ca fiind neîntemeiat şi de a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 15 februarie 2024, ca întemeiată şi legală.

În conformitate cu prevederile art. 1, alin. (4) din Legea insolvabilității, articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

d e c i d e :

Se respinge, din lipsă de temei, cererea de apel declarată de apelantul Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 15 februarie 2024.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul: Ana Panov

Judecătorii: Diana Corlăteanu

Lucia Bagrin